

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

 Zaradi velikonočnih praznikov izhaja prihodnja številka „Dol. Novic“ na veliko soboto 13. aprila.

Opravništvo.

Gospodarske stvari.

Pogled na naše njive in travnike.

Ako si zdaj, ko je sneg konečno vendar jedenkrat skopnel, naše njive in travnike ogledujemo, ne moremo biti jih veseli. Ozimine so pogujile zelo povsod, osobito rž. Pšenice in ječmena je ostalo še sem ter tje kaj, posebno po visečih hribatih njivah, toda miši so pa le grdo gospodarile. Za gospodarja nastane vprašanje, kaj početi? Poletno, ali kakor pravimo jaro žito treba sejati. Le to bode težavno, potrebnega semena udobiti, to že celo gledé pšenice. Sliši se, da nameravajo nekateri gospodarji trebanjskega okrožja jari ječmen v večji meri sejati. To je tisti ječmen, katerega pivarji za napravo piva upotrebujejo. Seme zadobili bodo baje od lastnikov sloveče Kozlerjeve pivovarne v Ljubljani.

Ne moremo si kaj, da bi tudi druge dolenjske gospodarje ne vsodbujali, setve jarega ječmena lotiti se. On ima namreč, pridelovan v pravi kakovosti, dandanes med vsemi žiti najvišjo céno. To zato, ker pivarji le jari ječmen prave kakovosti za njih obrt upotrebovati zamorejo, ne pa tudi zimski. Dolgo časa udobavali so zelo vsi pivarji potrebni jari ječmen skoro izključljivo le iz Moravske in Slezke. Posebno tako zvani hanaški ječmen, to je ječmen, pridelan v dolini Hana na Moravskem, je že od nekaj na glasu najboljšega za pivarsko uporabo. No pač čudno bi moralo biti, da bi se le na Moravskem zamoglo pravi pivarski ječmen pridelovati. In skušnja je istinito dokazala, da temu nikakor tako ni, to osobito na Ogrskem. Ne le v Karpatah, v tako zvani Slovačiji pridelujejo dandanes prav dosti prav dobrega pivarskega jarega ječmena, marveč tudi v ogerski ravnini. Altdölski pivarski ječmen zahtevajo dandanes v trgovini isto tako, kakor pristni hanaški. In pred komaj 20 leti ni tam nihče na pridelovanje ječ-

mena niti mislil, pšenico, pa le pšenico sejali so sploh. Ako je v Altdöldu na Ogrskem mogoče pivarski ječmen pridelovati, mogoče bode to gotovo tudi še marsikje drugod in tudi na Dolenjskem. To že celo po hribatih légah, kjer pšenica prav dobro obrodi, ker jo snét tako ne napada, kakor po nižavah. Na močno gnojno njivo jari ječmen sejati, pa nikakor ne gre, kajti na taki njivi kaj rad poleže. Poglavitna napaka na taki njivi pridelanega ječmena je pa ta, da je prerediten, dušika prebogat, kar za pivarstvo ravno biti ne sme.

Dolenjci! poškusite torej letos, ko Vam je ozimina večinoma uničena v raznih krajih, z jarim ječmenom Zaradi semena obrnite se na lastništvo pivarne Kozler v Ljubljani. Kdor bi pa hotel posebno fino vrsto pravega hanaškega ječmena kupiti si, obrne naj se na gospoda Frana Vodička, posestnika v Smržici v dolini Hana na Moravskem.

Jaro rž ponuja gospod Majdič v Kranji. Jaro pšenico vodstvo nemške kmetijske šole v Budejevicah na Češkem.

Kakšni so pa naši travniki? Od miši tako preriti, da jih je kar grdo videti. Mišja luknja je pri mišji luknji. Posamezne luknje pa vežejo brazdice, katere so kaj gladkih tal. Vsako rastlinico, katera je na mestu brazdice rastla, bodi si trava ali zelše, objedla je gladna miš. Kaj bode temu nasledek? Kaj družega kakor slaba košnja, kajti na tisoče in tisoče manj rastlin je zdaj po travnikih in tudi po njivah, obsejanih z deteljo, kakor jih je pred zimo na njih bilo. Travnike kar take pustiti, bilo bi kaj negospodarsko. Vsak gospodar vzame naj si marveč toliko časa in truda, da svoje od miši prerite travnike in tudi z deteljo obsejane njive, prej ko le mogoče prevleče. Najbolje služi v to seveda prava travniška brana, katera se tudi brana za mah imenuje. Kjer je količkaj mogoče, omisli naj si gospodar tako brano. Ako pa jeden sam tega ne zmore, združite se več vas, da si jo v društvu omislite. Kaj dobre take brane izdeluje tovarna Kühn v Mošorju na Ogrskem. Sicer zadostuje za silo tudi navadna brana, ako se jo na zadnjem koncu z trnjem dobro zaplete. Kdor hoče svojemu od miši poškodovanemu travniku še posebno koristiti, kupi naj še semena dobrih trav.

To naj pred prevlečenjem, po travniku tam na redko poseje, kjer je od miši najbolj razrit, in potem naj ga šele prevleče. Kdor ne zmore, da bi si travnega semena kupil, koristil si bode že dosti samo s tem, ako pred prevlečenjem, po travniku senenih mrvic, ali tako zvanega cimpirja potrosi. S kratka, gospodarji, ne pustite vaših od miši poškodvanih travnikov in deteljšč kar v miru!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Neverjetno je, kaj vse se godi sedaj na **Mažarskem** pod pokroviteljstvom vlade. Mnogo hujše krivice, kakor so se godile nedavno v Čakovcu povodom volitve, godile so se pretekle dni v Nitri, kjer je bila volitev poslanca za poslanski zbor. 1500 volilcev niti k volitvi niso spustili, mnogo drugih glasov, ki so volili kandidata ljudske stranke, so zavrgli brez pravega vzroka. V največjem nalu so morali volilci ljudskega kandidata stati pod milim nebom marsikje do kolen v blatu, a vstrajali so do zadnjega, čeprav brez vspeha. Po največjih goljufijah in krivicah je bil izvoljen kandidat vladne stranke Latkoczy, čeprav bi bil moral, ko bi šlo po pravici, ostati v veliki manjšini. Sedaj se je odpovedal poslanstvu, ker uvidi sam, da je le po največji goljufiji prišel do te časti. Nova volitev, ki bo gotovo v kratkem, bo pokazala, kako priskutena je sedanja vladna stranka in kako lepo upanje na prihodnost ima ljudska stranka. Daleč so že zašli mažarski politiki, da jih ni niti najgrše podlosti več sram, da se hočejo obdržati pri vladi, ako ne z lepa, pa s pravim barbarskim nasilstvom. Ta zloba mora kmalu samo sebe vjesti.

Gališki in bukovinski židje so ustanovili posebno društvo v varstvo židovstva, da bodo združeni tem ložje odirali ubogo krščansko ljudstvo ter mu izsèsavali srčno kri, ker družega mu že ne morejo več vzeti.

Kaj je novega po širokem svetu?

Nemški cesar se je silno opekel. 1. aprila obhaja zloglasni Bismark svojo 80letnico. Nemška državna zbornica je sklenila, da mu ne bo častitala, a cesar jo je hotel k temu prisiliti. Pa ni se dalo; predlog je bil odklonjen. Zaradi tega je izrazil cesar Bismarku takoj svojo veliko nevoljo nad upornimi poslanci, ki pa se za to ne zmenijo veliko. Cesarja samega utegne ta nepremišljen korak spraviti v velike zadrege za dolgo časa. A zdrava je ta nezaupnica oholemu Bismarku, kakor le kaj. Sedaj se maščujejo nad njim one neštete krivice, katere je pred leti delal katoličanom, Poljakom, zlasti pa tudi Avstriji. Pošteni Nemci se od njega obračajo, štajerski in nekateri drugi

Nemci v Avstriji pa ga kujejo v zvezde. Ali je to lojalnost do cesarske hiše?

V **Italiji** bivši ministerski predsednik Rudini silno ruje zoper Crispija, da bi ga vrgel. Vse mogoče sleparije njegove spravlja na dan. Res je, da so Crispijeve roke umazane z neštevilnimi krivicami, katere je storil, in da se le s tem še ohranjuje na krmilu, da preganja vse, kar mu ni všeč, a to ne pojde dolgo. A na Laškem je sedaj tako, da noben mož, ki bi utegnil Crispiju slediti, bi ne bil mnogo boljši.

Na **Španjskem** je zaradi nekih vojaških homatij odstopilo ministerstvo. Po mnogih pogajanjih je Canovas prevzel vlado. — Nedavno je bivši minister Robledo predlagal v zbornici zakon o odgovornosti sodnikov. Da je to potrebno, dokazal je iz statistike, ker v petih letih (1887—1891) je bilo na Španjskem 97.572 ljudi izpuščenih iz ječ, ker so bili po nedolžnem zaprti. Koliko jih je pa nedolžnih še v ječah ostalo! Kdo bi mogel vsem tem povrniti gmotno škodo in dobro ime? Vsa zbornica je priznala, da je zakon v tem slučaju zelo potreben, da bodo sodniki poslej pri svojih sodbah bolj pazili, koga obsodijo, koga oprostite.

Piše se nam:

Iz Št. Jerneja. — 27. marca smo imeli veliko, ali žalostno slovesnost. Pokopali smo našega bivšega župnika veleč. g. Janeza Vovka.

Gospod so bili zadnja leta pač v zasluženem pokoju, toda ostali so med nami v spovednici in na prižnici, dokler jim je to zdravje dopuščalo.

Rojeni so bili l. 1826. v lepih Lescah blizu bleškega jezera. Po novi maši l. 1850. so dobili prvo službo na Dovjem na Gorenjskem, ali kmalu so prišli za kapelana v Šmihel pri Novem Mestu. Odslej so službovali vedno na spodnjem Dolenjskem; kot kapelan v Leskovcu in Šent Jerneji, kot župnik pa pri Sv. Križu pri Kostanjevici in zopet v Šent Jerneju. Dolenjsko se jim je priljubilo tako, da so hoteli tudi še v pokoju ostati med nami, radi česar so si preskrbeli sami prav lično hišo v Šent Jerneju. Gospod so bili uneti za večni pa tudi časni blagor svojih ovac. Križevčanom so preskrbeli tako potrebni most, povsod pa radi pomagali s svetom in dejanjem. Zlasti pa so skrbeli za dušni blagor svojih ovčic in pa krasoto hiše božje. V tem imamo zlasti mi Šent-Jernejci najboljše dokaze. — Pričali smo to še posebno zadnjo sredo ob pogrebu; vdeležilo se ga je vse, ki je le imelo priliko in možnost vdeležiti se ga. Grozna povodenj jih je mnogo zadržala, vendar pa je bila cerkev natlačena polna. Duhovnih gospodov je bilo 11; prišlo bi jih bilo gotovo vsaj še toliko, vsaj vemo, kako so bili pokojni priljubljeni stanovskim sobratom, pa zavolj vode niso mogli. Tudi g. dekan iz Leskovca iz tega vzroka ni bilo. Pokopal je pokojnega gospoda ter govoril tudi cerkveni govor gosp. profesor dr. Josip Marinko iz Novega Mesta. 1885-1899-1927

Bog daj pokojnemu vrlemu gospodu nebeško slavo, kojo so si pletli s svojim vzglednim delovanjem veliko število let!

19. 12. 1922. M. ... (57 let)

Iz Črnomlja. — [Naš bik v — sužnjosti, in še nekaj]. Drugod po dolenskih mestih so se že vsled volitev razburjeni duhovi pomirili, le pri nas se bije boj še dalje. Kako so delali naši liberalni nemčurji za Višnikarja z golažem in pijačo, morebiti že veste; a delajo še dalje z najpodležimi sredstvi. Posestniku Skubicu vzeli so liberalni mestni očetje (vsled seje) bika, ki bi moral biti čez 6 tednov že njegova last, pa čujte, zakaj. Edino za to, ker je Skubic volil po svojem prepričanju g. Tomo Zupana. Odpeljali so ga 16. t. m., in sedaj je bik v — sužnjosti. Redi ga občina, kar ji zopet napravlja novih stroškov. Tako delajo gospodje, (katerim na čelu sta dva učitelja) če se jim kdo brezpogojno ne klanja. Toda: svaka sila do vremena. S tem dogodkom so vse poštene meščane in okoličane silno razdražili, vsakemu se taka brezozirnost in krivica gnjusi.

In kdo vodi našo občino? Pravi župan je bil Janko Schweiger, a ker je bolan, ne more opravljati svojega županskega poslovanja in zato pravzaprav vse vodi naš občinski tajnik učitelj Šetina. V občinski pisarni sedi mogočno kakor župan in se povsod oblastno vtika. Pri zadnjih volitvah je hujskal ljudstvo in je z zvijačo, grožnjami pridobival za Višnikarja. Sedaj samo vprašam, ali hočemo meščani še nadalje trpeti to hujskanje? Ne! odločno zahtevamo, naj se temu konec stori!

Sedaj so razposlali naši liberalci nemčurji neki ponatis iz „Slovenskega Naroda:“ „Nekoliko o zadnji državno-zborski volitvi.“ Poslali so ta ponatisek v Semič, Gradac in Metliko. A vse je zlagano. Kedor dobi to v roke, naj ničesar ne vrjame, ker je že „Slovenec“ to ovrgel.

Dobrova, 26. marca. (Zmes.) — Tako sitne zime, kot je bila letošnja skoz in skoz, pa še ne pomnim, čeravno sem jih že dvainpetdeset prebil.

Ob koncu jeseni mislilo se je: Hvala Bogu, za zimo smo z vsem prav dobro preskrbljeni; pa posamezniki so se zmotili, ker nekaterim gre prebito trda za drva in steljo.

Ravno se je malo poštene poti naredilo, no pa jo je zopet sneg še bolj pošteno zasul; to se je kaj sporedno ponavljalo meseca februarija in skoz celo prvo polovico marca. Januvar nam je bil napravil dvakratni pošteni preplav.

V našej fari je tega-le meseca sneg „precimpal“ troje krovov brez posebnih nesreč. — Vrtnaril je tudi, ker je okerhal precejšnje število sadnega drevja; a še hujšega skaza vrtnarja je pa uganjal tako „proslavljeni zajec.“ Posebno mlada drevesca so hudo trpela pred njim; na stotine jih je pristrigel, kar bi še ne bilo najhuje, — a huje je pa to, da jih je tudi na stotine po deblih obelil in oglodal. Vsa čast toraj njegovim tako preiskrenim varuhom, pospeševalcem ljudskega blagostanja!

Kako slabo je vplivala tudi letošnja zima na redu šolski obisk, najboljši dokaz so sledeči podatki: Pri nas imamo letos 242 vsakdanjih in 70 ponavljavnih otrok; vsi ti otroci skupaj zamudili so šolo v tem šolskem letu nič manj, nego 9.103-krat, to je: ob poldnevem poduku, ravno toliko šolskih dni — zamujenih od vseh skupaj.

To je trda hiba za šolsko letino.

V Kozarijah je pričela med otroci razsajati tudi po novem letu „škrlatinka;“ za otroke té vasi bila je zavaljo tega skoraj dva meseca šola zaprta. No, hvala Bogu, da se je stvar še tako-le nekako dobro in brez posebnih posledic (umrli so štirje otroci) izšla.

Dné 16. svečana t. l. prejela je vrta gospodična Marija Šešark dekret, kot tukajšnja provizorična učiteljica. S to gospodično dobila je tukajšnja šola v resnici pravo krščansko učiteljico, ki ni le v šoli popolno na svojem mestu, nego tudi prosti čas vedno prav skrbno in koristno vporablja.

Največ mraza bilo je tukaj dné 21. februarija, namreč 14°R. dné 4., 5. in 6. t. m. je letos tukaj najhuje snežilo; ob vseh teh treh dnevih bilo je v šoli vsega skupaj le pet otrok.

Dne 8. t. m. okoli 1/2 10. ure zvečer pričelo je goret v Kozarijah h. št. 4. po domače: Kocijanovo gospodarsko poslopje. Zgorelo je vse, kar je bilo pod to streho spravljene: 6 trdnih voz, do 400 centov prav dobrega sena, škopa, plugi, slamoreznica, mlatilnica, spodaj zložena drva in butarice, (zadostna zaloga za več nego za eno leto) in še več drugih reči. Rešiti ni bilo moč prav nič, ker je bil okolu visok sneg, a do poslopja pa le par ozkih gazi napravljenih. Posestnik bil je zavarovan za 1.200 gld.; škode ima pa nad 3.000 gld.

Zasmodil je menda neki baraba, kateri je bil preje v tej hiši in se ni dal z lepo nikamor odpraviti; trdil je, da bi se rad grel, a ko se je ogrel in le ni hotel nikamor iti, opomnila ga je gospodinja, da naj ide drugam, na kar jej je nekako zagrozil: Ker me ne pustiš, da bi se grel, se bodeš pa ti kmalu ogrela.

V dan 15. t. m. „frnažila“ je stara malnarica, Helena Žirovnik tam na Logu (Hrušovo) št. 15. nekaj zvonaj hiše pod kapom; ob toplem solncu vsul se je plaz raz strehe in jo zdatno poškodoval; v rami spahnil jej je eno roko; še tistega dne so jo prevideli. Upam, da okreva, čeravno bila je hudo pretresena.

Ko so šli v petek (22. t. m.) otroci popoldne ravno iz šole, splašil se je nekemu hlapcu konj ravno tam ob Pristopalcu; drvil je dalje tja po cesti; ob Belčevij hiši bila je kopica šolskih otrok hodečih proti domu, na katere je splaščenec pridirjal, da so kar na vse strani odleteli. Drugim se ni nič zgodilo; le Klabasarjev Francelj iz Kozarij dobil je precejšno „frtamuzo“ na glavo tam nad ušesi. Gotovo je dobri angelj varuh preprečil večje nesreče.

Pretečene dneve je sneg prav pošteno kopnel; obe vodi: Gradašica in Horjulka, ste preko svojih bregov prav močno že izstopili; preplavljena so pota proti Svici, Stranski vasi in Kozarjam tako, da iz teh vasi ni moč priti peš le sem do farne cerkve.

Danes zjutraj se je pa skoz 3—4 ure vsipal sneg tako, da je bilo kaj gledati in se čuditi.

Ali je obhajal po staremu belcu pogrebščino ali kaj?

Ozimina do sedaj ni še pokončana; še se dobro vzdržuje.

Zima je letos kmetska dela zelo zavlekla; ko nastane ugodno vreme, bode sila za delavce.

Zdravstvo po fari je sedaj zopet, hvala Bogu, sploh prav povoljno. Bog daj, da tako tudi v prihodnje ostane.

Domače vesti.

(Umrli) je 25. marca preč. g. Janez Vovk, župnik v pokoju in duhovni svetnik v Št. Jerneju. Mnogo let je srečno vodil šentjernejsko župnijo, a pred nekaj leti je tako opešal, da je moral stopiti v pokoj. Naj v miru počiva!

(G. deželnemu glavarju O. Deteli) je izročila 14. marca deputacija gorenjskih županov, ob-

činskih svetovalcev in odbornikov zaupnico za zasluge, katere si je pridobil za njih kraje.

(Občni zbor katoliškega političnega društva za Dolenjsko) bo v sredo po veliki noči, t. j. 17. aprila ob 10. dopoldne v domu katol. rokodelskih pomočnikov v Novem mestu. Natančnejši program objavimo v prihodnji številki.

(Podpora revežem) na Kranjskem je dalo ministerstvo za notranje stvari, in sicer 7000 gl. Razdeli se ta svota po onih krajih, ki spomladni čas pomoči potrebujejo. Deželni odbor kranjski je v ta namen priložil 1000 gl. Glavni delež dobila občini Radovica in Božjakovo.

(Kapela Božjega Groba) je v notranjih prostorih dogotovljena, in bo vel. teden obiskovalcem odprta.

(Usmiljeni bratje.) Pred seboj imam prav ličen formular za prošnje za sprejem kacega bolnika pri usmiljenih bratih v Kandiji. Glasi se:

„Slavno upravnništvo bolnice usmilj. bratov v Kandiji!“
Podpisano županstvo si usoja uljudno prositi, da slavno-isto blagovoli nižje popisano osebo v bolniško oskrb vzeti in sicer: Ime . . . Opravilo . . . Starost . . . Vera . . . Stan . . . Rojstni kraj . . . Rojstna fara . . . Rojstni okraj . . . Rojstna dežela . . . Pristojen . . . Zadnje bivališče . . . Listine („dokumenti“) . . . Potem sledi podpis dotičnega županstva in župana. —

Občine dolenske, prav velikrat imate priliko prošiti, naj se kakov bolnik sprejme. Navadno pa je prošnja pomanjkljiva, ali pa pride kar bolnik brez prošnje. Zgodi se to iz nevednosti ali pa tudi iz okornosti. Kupite si pri Krajcju v Novem Mestu za male novce nekaj tacič formularov za prošnje, pa mir — vsakdo jih more izpolniti! — Opomnimo, da je bolnikov toliko, da pomanjkuje prostora. Treba bode bolnišnico povečati. S troški pa ne rastejo tudi dohodki: Posebno čudno je, da „dobri“ in „trdni“ Gorenjci dajo manj, nego so dajali prej, ko je šel denar na Koroško. Čudno! Res je, da naš Gorenjec pride gori v bolnišnico; ali naj se vendar ne pozabi, da odslej gospodje bratje iz Šent-Vida koroškega več ne pobirajo po Kranjskem, ali bolnike Kranjce pa ravno tako zastonj oskrbujejo kakor prej. Zato oni sami želé, naj se dobrodušni darovi doslej dajo s tistim veseljem usmiljenim bratom v Kandiji pri Novem Mestu, kakor so se doslej njim dajali. — Slovenski listi pa naj vendar blagovolé to reč ljudem razjasniti — vsaj so usmiljeni bratje vredni podpore, če je je vreden kakov zavod na Kranjskem.

(Občni zbor okr. bolnišne blagajne v Novem mestu) dne 3. marca 1895. Zbralo se je delavcev članov nad 40 in 14 delodajalcev, tako, da je bila mestna dvorana natlačeno polna in lahko se trdi, da odkar je v Novem mestu okr. boln. blagajna ustanovljena, ni bil ni eden občni zbor tako mnogoštevilno obiskan, kakor ta, kar dokazuje vseobče in vedno večje zanimanje za to prekorišno napravo, vsled tega se tudi dosedanji g. načelnik S. pl. Sladovič navzočim za obilen obisek in vidno zanimanje gorko zahvali in ker je zadostno število članov v smislu § 30 blagajniških pravil navzočih, proglasi občni zbor sklepčen in otvorjen.

Za tem poroča g. načelnik, kako težko je bilo s početka gospodariti, ker je prevzel pred dvema letoma primeroma silno veliko dolgov, da so se mogle tisti čas posojila najeti pri kranjski hranilnici, podjetniku Ceconi et Comp., in tudi sam je iz svojega posodil brezobrestnih 100 gold. Po varénem gospodarjenju in velikem trudu bilo je šele mogoče bolniško blagajno

na trdna tla postaviti, tako, da je imela boln. blagajna, ako se bodejo vsi zaostali neuplačani doneski uplačali, dne 31. decembra 1894 po odštetju dolgov, skupne imovine okoli 2300 gold.

Gospod načelnik in z njim vsi navzoči obžalujejo, da se sl. c. kr. okr. glavarstvo zdaj, vže pri drugem občnem zboru ni zborovanja udeležilo, med tem, ko vis. c. kr. vlada na Dunaju o vsakej priliki svoje posebno zanimanje za to koristno ustanovo pokazuje.

G. načelnik izreka na to željo, naj bi tudi danes novovoljeno načelništvo po njegovih potih hodilo, obračalo vso skrb v to, da bi se blagajniška imovina povišala od sedanjih 2300 na 6 in več tisoč, da bi bilo mogoče potem z obrestimi od imovine ne samo delavce same v boleznih podpirati, temuč tudi njih rodbine z zdravili in zdravniško pomočjo oskrbovati.

Na to dá g. načelnik blagajniškemu tajniku (ki je ob enem tudi blagajnik), besedo, in ta poda naslednje poročilo o blagajniškem gibanju v upravnem letu 1894:

(Konec prihodnjič).

(V Škocijanju pri Dobravi) je izvoljen županom Matija Povše; svetovalci pa so: J. Kopyna, J. Jermančič, J. Globelnik, M. Mole in J. Mrgole.

(Romarski vlak v Loreto, oziroma v Rim) pojde, kakor so že zadnje „Dol. Novice“ sporočale, 7. maja iz Ljubljane. Popoldne ob 2. se zbero romarji na Trsatju, odkoder odrinejo skupno na Reko. Ob 4. stopijo na barko in se prepeljejo v Jakin, od tod v Loreto po železnici. 8. maja se bo vlak vrnil po isti poti na Reko. Kdor bo hotel, peljal se bo lahko iz Loreta v Rim. Le-ta romarski vlak bo vodil krški škof Andrej Šterk, ki bo romarje tudi papežu predstavil. V Rimu je za sto oseb preskrbljeno prenočišče. Kdor se želi udeležiti tega romanja v Loreto ali v Rim, oglasi naj se vsaj do 6. aprila pismeno pri „odboru za romanje v Loreto“ na Trsatju pri Reki, oziroma v tamošnjem frančiškanskem samostanu. Opozarjamo, da se bo meseca maja praznovala v Rimu 300letnica sv. Filipa Nerija, „rimskega svetnika“, in da je letos 700letnica rojstva sv. Antona Padovanskega, čigar grob v Padovi vsak romar, vračujoč se, mimogredé lahko obiše. Iz Rima se bo vsak romar lahko vračal kakor bo hotel, sam ali pa v družbi z drugimi. Vožnja bo primeroma po ceni; zato, kdor utegne in ima sredstva, naj ne zamudi lepe priložnosti, da obiše toliko svetih mest!

(Posojilnica v Črnomlju) je od čistega dobička koncem l. 1894. razdelila v dobredelne namene: za popravo cerkve sv. Duha v Črnomlju 100 gl., mestni godbi v Črnomlju 120 gl., požarni brambi v Črnomlju 20 gl., družbi sv. Cirila in Metoda 10 gl., za slovensko šolo v Velikovcu 20 gl., društvu „Radogoj“ 20 gl., društvu „Tomislav“ na Dunaju 10 gl., dijaški kuhinji v Novo Mestu 20 gl., vsem ponavljavnim učencem v Črnomlju, ki se bodo najbolj izurili v cepljenju trt 10 gl., društvu „Narodna šola“ v Ljubljani za šolsko orodje najmanjšim šolam sodnega okraja črnomeljskega po 3 gl. (skupaj 33 gl.). Nadalje je dovolila vsem odbornikom posojilnice za poslovanje skupna remuneracija 1.300 gl., nagrada za sestavo letnega računa 140 gl. in za pregled računa 20 gl. Rezervnemu zakladu se je priložilo 1.050 gl. 84 kr.; ostalo so dobili zadružniči.

(V Veliki Loki pri Trebnjem) se otvori z dnem 1. aprila t. l. nov poštni urad, ki se bo pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštno-hranilničnega urada.

(Imenovanja.) Predsednik okrožnega sodišča v Celji postal je sedanji nadsod. svetovalec v Gradcu g. Ullepitsch pl. Krainfels. — G. Ivan Škerlj imenovan je sodnijskim svetovalcem v Novem Mestu.

(Kmetiska posojilnica na Vrhniki) kaže po računskem sklepu za trinajsto upravno leto 1894, da prav dobro uspeva. Letos je priložila 2682 gl. 49 kr. rezervnemu zakladu, ki znaša skupno 24.778 gl. Hranilne vloge vsprejema po $4\frac{1}{2}\%$; posojila pa daje na realni ali osebni kredit proti 6% obrestovanju.

(V Ameriko) je šlo pred par dnevi iz Otovca in Svibnika črnomeljske fare sedem mož. Ljudje se še nočejo izmodrovati. Pred par leti so Amerikanci domov pošiljali denar, sedaj pa, ko zidajo pri Pitsburgu svojo cerkev, iščejo že doma med rojaki pomoči. In vendar še vedno nekateri silijo tje čez morje, čeprav prihajajo še vedno poročila v domovino, kako se tam delavcem slabo godi. Komur ni moč svetovati, njemu ni moč pomagati! Torej ne hodite v Ameriko! Delajte pridno doma, kakor delajo uni v Ameriki, pa se bote tudi vi lahko preživeli! Lenih ljudi pa nikjer ne marajo, tudi v Ameriki ne!

(Vodé) so zadnje dni meseca marca silno narasle, ker se je sneg hitro tajal in je med tem tudi deževalo. Mnogo travnikov in polja je poplavljenih. Sedaj je voda že precej upadla. Bog nam daj kmalu ugodnega vremena, da se boče moglo dohiteti poljsko delo, kolikor ga je že zamujenega.

(Vabilo na naročbo). S tem uljudno vabim na naročbo knjige: „Navod o snovanji in poslovanji slovenskih posojilnic,“ ki boče obsegala 150 strani in stala 1 gl.; vezana 1.20 gl. Ivan Lapajne.

Slavno uredništvo „Dolenjskih Novic“ v Novem Mestu

Na notico med „domaćimi vestmi“ pod naslovom „Delavci“ in „prosimo, da se nam da od kompetentne strani odgovor v tej zadevi“ v „Dolenjskih Novicah“ z dne 15. marca 1895, poda podp. okr. bolnišna blagajna sledeče pojasnilo:

Resnično je to, da je 7. decembra 1894 delavec Franc Vidic v delu za fabriko za les žagati v Gornjancih, pri valenju hlodov in dreves nogo na treh mestih zlomil. Okrajna bolnišna blagajna je to nesrečo z dopisom pod št. 1415 dne 10. decembra 1894 c. kr. okr. glavarstvu v Novem Mestu naznanila s pristavkom, da Franc Vidic nij bil zglašem članom okr. bolnišne blagajne, akoravno bi imel biti zglašen po postavi za okr. bolnišne blagajne.

Dne 10. marca 1895 je prišla v urad okr. bolnišne blagajne mati udova od poškodovanega Franca Vidica, in prosila za kako podporo, ker ga nijma s čim živeti in zanj zdravnika in zdravila plačevati. Na to je okr. bolnišna blagajna v svoji seji dne 11. marca 1895 enoglasno sklenila obrniti se še enkrat pismeno in osebno na osebo c. kr. okrajnega glavarja s prošnjo, da izda rešenje, da se ima smatrati Franc Vidic članom okr. bolnišne blagajne in predočilo se mu je prežalostno stanje poškodovanega delavca.

Preiskava, katero je vršila okr. bolnišna blagajna, je sledeče dognala:

Eden teden pred poškodbo Franca Vidica je bilo rečeno delavcem, da se jim boče od zaslužka odtegnilo bolnišni donesek in da bočejo potem postali člani okrajne bolnišne blagajne v Novem Mestu. Bolnišni donesek se jim je tudi 15. decembra 1895 odtergal,

znašajoč okoli 4 gl. in 31. decembra 1894 okoli 7 gl. Omeniti je pri tem, da so delavci sami večkrat vodstvo fabrike prosili, naj jih zglati članom okr. bolnišne blagajne. Dober mesec potem, ko je vodstvo fabrike delavcem naznanilo, da bočejo postali člani bolnišne blagajne, vrnilo jim je za bolnišno blagajno otegnjene doneske z pristavkom, da jih okr. bolnišna blagajna v Novem Mestu nij hotela vsprejeti za blagajniške člane.

Podpisana okr. bolnišna blagajna pa tem potom javlja, da nij nikoli odbila vsprejem omenjenih delavcev za blagajniške člane, nasprotno, podpisana bolnišna blagajna se je celo odločno za to potegovala potom okr. glavarstva, da bi se naj omejeni delavci zglati blagajnim članom, kar se pa žalibog nij zgodilo; ravno tako je tudi podpisana blagajna na to delovala, da bi se naj Franc Vidic, če ravno po poškodbi, priznal članom blagajniškim.

Ako tedaj Franc Vidic do danes še nij dobil od okr. bolnišne blagajne postavno podporo, nij temu kriva podpisana bolnišna blagajna, ker mora čakati na razsodbo c. kr. okrajnega glavarstva v tej zadevi.

Delavci se s tem opozarjajo, naj precej, ko v delo stopijo zato skrbé v lastnem interesu, da bočejo blagajnim članom zglašeni, ker ako zbolé ali se jim nezgoda pripeti kot nezglašenim, potrebujejo več časa, predno do njih postavne podpore pridejo, in v takem slučaju mora delodajalec vse stroške bolniški blagajni povrniti.

Okrajna bolnišna blagajna v Novem Mestu,
28. marca 1895.

načelnik:
S. pl. Sladovič.

Darovi za kapelico Božjega groba:

Gospod Jakob Gruden, vpok. župnik v Ljubljani 2 gl.; gosp. Martin Malenšek, župnik v Ljubljani 3 gl.; gospa Walland v Celji 5 gl.; gospa prof. Suhač v Novem mestu 2 gl.; gospa Vocásek iz Žabje Vasi 1 gl.; gosp. Florjančič iz Št. Petra 20 kr.; gosp. baron Apfaltrern v Novem mestu 1 gl.; gosp. Krese c. kr. okr. komisar 1 gl.; gosp. Vrtačič 1 gl.; gosp. Krajec, trg. v Kandiji 1 gl.; gosp. Franjo Jeršič, žup. v pok. v Podšentjurju 1 gl.; gosp. kanonik Hočevnar 10 gl.; gosp. kaanonik Povše 5 gl.; Nekdo 1 gl.; gospod in gospa Virant iz Novega mesta darovala sta krasni svečnik.

Loterijske številke.

Trst	16. marca	27	11	34	80	5
Gradec	23. „	67	39	20	11	14
Trst	30. „	89	38	18	83	14

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti naše nepozabljive žene, oziroma tete, gospe

Marije Šarc,

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno gospodu dr. Peter Defranceschi-ju za njegov preobilen trud mej boleznijo; p. n. gg. davkarskim uradnikom in gospem in vsem, kateri so se pogreba vdeležili, najtoplejšo zahvalo

Žalujoči ostali.

Novo Mesto, 24. marca 1895.

Prodajalnica

na glavnem trgu Nov. Mesta je takoj oddati. Kje pove iz prijaznosti opravništvo „Dol. Novic.“ (44-3)

Bridko užaljeni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljeni oče, oziroma soprog, brat, sin, gospod

Janez Sitar,

posestnik,

dné 23. marcija ob polu 7. uri zvečer, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 58. letu svoje starosti, po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb je bil v ponedeljek 25. marcija ob polu 4. uri popoldan na pokopališču pri farni cerkvi sv. Ane na Toplicah.

Zahvaljujemo se vsem prijateljem, znancem in topliškim pevcem, za milo sočutje in obilo spremstvo pri pogrebu.

TOPLICE, dné 23. marcija 1895.

Ana Sitar roj. Fuchs, soproga; Ivan, Franc, Ignacij, Anton, Karol in Josip, sinovi; Franc Sitar, župnik, brat; Marija Sitar, stara mati. (80)

Naznanilo.

Podpisani naznanjam, da sem pričel točiti izborno Kozlerjevo marcno pivo, ter se priporočam slavnemu občinstvu s zagotovitvijo, da bodem vselej s svežim in dobrim točenjem postregel.

Tudi se dobiva piva v celih sodčkih po nizki ceni.

Prosim za obili obisk s spoštovanjem

(73) **Franc Springer**

pek in gostilničar v Trebnjem pri vhodu na kolodvor.

Razglas.

V splošno znanje, da je na prodaj veleposestvo Črnemhlhof v bližini mesta Črnomlja, ki je lastnina prve dolenske posojilnice v Metliki (poprej Bajuk Jožefa iz Črnomlja) pod najugodnejšimi pogoji; isto obstoji iz 38 oralov njiv, stelnikov, vrtov, hiše, hleva, šupe, kozolca i t. d. Prodalo se bode skupaj ali na kose, kakor bode kdo hotel, in tudi na počak. — Kupei oglasijo se naj pri ravnateljstvu prve dolenske posojilnice v Metliki kadar kdo hoče. 58-2

Metlika, 1. marca 1895.

G a n g l.

Zvedenega delalca v vrtnarstvu

sprejme takoj trajno v službo

Friderik Schwarz

(63-2)

v Novem Mestu.

A. Pauser ml.

priporoča slavnemu občinstvu

svojo novo urejeno bogato zalogo

železnine.

(82-1)

Trtne škropilnice

jako trpežne ter na dva načina narejene, stane ena iz medenine (mesinga) v obliki škarij 6 gld.

Druga, tudi iz medenine ter v obliki krogel, stane 5 gld.

Izdelujem pa tudi druge različne priprave, n pr.

kletarske kadilnice, filtre
za vino čistiti itd. itd.

K obilni naročbi se najvljudneje priporoča

Anton Kajtna,

(74-1)

klepar v Radečah pri Zid. Mostu.

Škropilnice se pa tudi dobijo pri

Avgustu Kajtna-tu v Litiji.

Hiša

v Kandiji št. 20, prostorna, trdno zidana in obokana, z večjim vrtom je takoj na prodaj. — Ker se nahaja ravno nasproti novo projektiranemu mostu čez Krko, je za vsako podjetje pripravna radi tako ugodne lege.

Lepo posestvo

je na prodaj na Gaberji, fara Brusnice. Isto obstoji iz hiše in potrebnega gospodarskega poslopja, njiv, hoste, košenic itd. Dobi se po posebno ugodni ceni. Natančneje se izve pri gospej Ogoreutz v Novem Mestu. (83-1)

Vinograd

na Ljubnem, kat. obč. Dobindol, v lepi legi in deloma z amerikanskimi tistami nasajen, proda se takoj.

Več se izve v Rudolfovem hišna št. 34. (79-1)

Za kolač izvrsten med!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da imam v zalogi fin, prav nepokvarjen

domači med,

tudi priporočam moje

voščene sveče,

katere vse prodajam po najnižji ceni.

Kupujem voščine in rumeni vosek po najvišji ceni.

Z vsem spoštovanjem (77)

Fran Murn,

lectar in svečar v Kandiji pri Rudolfovem.

Lepo voščene sveče!

Lepo voščene sveče!

Za potice fin med!

Edvard Müller,

klepar v Sevnici

priporoča pod garancijo vestno narejene

škropilnice za trte.

Brente lesene in notranje naprave iz bakra od 6-8 gld.; iz galvaniziranega pleha in notranje priprave iz bakra od 8-10 gld. —

Za naročilo zadostuje listnica. (52-3)

Oves „Willkomm“

Ta izvrstna vrsta težkega ovsu obrodi v vsaki zemlji prav dobro in se je pokazala kot najzgodnejša in najrodovitejša; ima visoko in prav dobro krmilno slamo in ne polež. Ker se mora ta oves jako redko posejati, zadostuje 50 kg za en joh. Razpošilja se z vrečico vred 25 kg za 5 gld., 50 kg za 9 gld. 50 kr., 100 kg 18 gld. Vrečice, ki imajo 5 kg pošiljajo se poštne prosto na vsako poštno postajo za 1 gl. 70 kr.

Oskrbništvo grajščine Goliče pri Konjicah na Stajerskem. (40-4)

Z odliko pohvaljena od Nj. ces. vis. gosp. nadvojvoda Franc Ferdinand de Este.

Najboljše je priporočena Fingerjeva prava Pilsenska pivna grenčica.

A. Pauser Novo Mesto.

Na prodaj je:

Radi preselitve na Goro pri Sodražici, prodam prostovoljno dve sosedni hiši in zemljišče ob deželni cesti 1/4 ure od Sodražice z gostilno, prodajalno, mlinom s tremi tečajji, stopami na štiri tečaje, strugarnico, zidanimi svinjaki in kuhinjo, lepim sadnim vrtom. Studenec za hišo. Natančneje pojasnila pismeno.

Jože Vesel

59-2

Zamostec pri Sodražici.

Pozor na kleparska dela!

P. T.

Spodaj podpisani blagovolim si naznaniti slavnemu občinstvu, da izdelujem vsakovrstna

stavbena in galanterijska dela

po najnižji ceni iz morpločevine (verzinktes Eisenblech) št. 18. in sicer: strehe po 2 gld. 70 kr. m², velike žlebe m po 80 kr., male po 65 kr. m. Ravno tako tudi cevi (Ablaufröhren).

Z odličnim spoštovanjem

August Küssel

(64-2)

kleparski mojster v Novem Mestu.

Dobro in trpežno delo.

Otvorjenje nove prodajalne.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem v gosp. Viktor Rohrmannovej novi hiši otvorila

novo prodajalno

za razno špecerijsko blago; tuči petrolej, voščene sveče, milo itd.

Prodajala bom najfineje in sveže blago po prav ugodnih cenah, ter se za obilo odjemanje slavnemu občinstvu uljudno priporočam (53-3)

Marija Seidl.

Otvorjenje nove prodajalne.

Velika njiva

Več pove iz prijaznosti

za 8 mernikov posetve pod mestnim pilom v bližini g. Martin Kosovega posestva, je takoj na prodaj. opravištvu „Dol. Novic“.

Na prodaj ali v najem se dadó

dve hiši v Metliki št- 20,

kjer se tudi gostilna nahaja. — Več pove (68-2).

M. Muc v Metliki.

Vina bela in črna

(24-3)

se dobé vsaki čas pri

Edvardu Rosini v Kandiji st. 2.

poleg Novega Mesta.

50 centov slame

je na prodaj

(57)

v grajščini v Srebrnčah (na Marofu).

Njiva

pri mestnem pilu za pet mernikov posetve se proda ali pa v najem odda. Več se izvé pri lastniku J. Ferliču v Novem Mestu. (47-3)

**Steinfeldska pivovarna
bratov Reininghaus, Gradec**

zaloga piva v Ljubljani-Šiški

(39-4)

priporoča

uležano, marcno in eksportno pivo

v sodčehih in steklenicah

(pivo v steklenicah je pasterizovano.)

Razglas (84)

o oddaji bikov plemenjakov belanske (sikaste) pasme.

Deželni odbor kranjski oddal bo meseca aprila t. l. nekaj bikov plemenjakov belanske (sikaste) pasme, in sicer v prvi vrsti občinam in le če bi se teh ne oglasilo zadostno število tudi živinorejcem.

Prošnje za bika pošljejo naj se do 18. aprila t. l. deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani.

Pogoji, pod katerimi se biki oddadó, so:

1. Bik se mora pravočasno prevzeti na oni postaji, katero bo deželni odbor določil.

2. Pri prevzetji bika mora se zanj plačati polovica nakupnih stroškov.

3. Prejemnik bika se ima zavezati, da ga bo imel 2 leti za pleme in da poverne po 5 gld. za vsak mesec če bi ga iz kakršnega koli vzroka, vedno pa z dovoljenjem deželnega odbora pred pretekom dveh let prodal. Nasprotno pa bo deželni odbor dovolil nagrado 20 gld., če se bo bik rabil najmanj 4 mesece čez 2 leti za pleme, za vsak nadaljni mesec pa po 5 gld.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani,
dné 29. marcija 1895.

Za cepljenje na zelenem je

gumi

najboljše sredstvo za vezanje, ker trte v rasti ne za-
držuje, temveč lepo rast pospešuje.

Tak gumi v najbolji kakovosti prodaja Fr. Perko
v Novem Mestu in Fr. Kastelic v Kandiji. (85-1)

Najcenejša, najboljša škropilnica „Candeo“,

katero ne presega nobena druga gledé ugodne sestave.

Glavna zaloga za Kranjsko, Štajersko in Koroško pri
Fran Seidl-u v Novem Mestu.

Cena škropilnice s cevjo in tremi sikalnicami 9 gld., lesena
brenta posebej 80 kr. (78-1)

Turbin na prodaj

skoraj nov, 30—50 konjskih močij, 2 žage
cirkularne za tablete, 1 garteržaga, vsake
vrste tečaje (lagerje), kolesa z zobmi in za
remene, 1 veliko kolo za lesene palce in druga
železnina za mline in žage.

Kdor kaj tacega potrebuje, dobi po jako
nizki ceni pri

Jan. Lenard-u
v Reichenburgu, Štirska.

(48-3)

Stanovanje

dve ali tri sobe s potrebnimi drugimi prostori
in vrtom se daje takoj po nizki ceni v najem v
Mahorčičevi hiši v Kandiji. (60-2)

Nova hiša

pripravna za trgovino in gostilno z lepim vrtom v
Sv. Križu poleg Litije se prodaja ali v najem dá.

Natančneje razjasni lastnik

Ivan Novak,
trgovec in poštar v Dolah pri Litiji.

(75)

Podpisani dá radi opustitve trgovine
svojo na glavnem trgu v Novem Mestu
ležečo prodajalnico v najem.

(69-1)

Tone Virant.

Novi mlin

s štirimi kamni in stopami, katero je vse na
eno kolo izvrstno izdelano, je na prodaj pri
Gracerjevemu turnu v Zapužah. — Več pove

Anton Gornik, (70)
mlinar v Zapužah, pošta Št. Jernej.

Hiša in mlin na prodaj!

Hiša ima dve sobi in kuhinjo, mlin na tri
tečaje in stope; vse je v dobrem stanu. Tudi je
zraven hlev, klet in zemljišče. Več pove lastnica

Marija Pirman
v Škočjanu št. 10. (71-1)

Tyrdka Jos. Errath v Mokronogu

razpošilja (72-1)

istersko brinje po	8.50 gld.	100 kg.
orehe po	12.—	" " "
češplje po	8.—	" " "

Uljudno podpisana se priporoča vele-
častnim damam v napravo najmodernejih oblek
po najnovjšem kroju.

(76-1)

Gospa Th. Lavrič,
Dolga ulica št. 31.